

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 235/2014**ze dne 11. března 2014,****kterým se zřizuje finanční nástroj pro demokracii a lidská práva ve světě**

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na články 209 a 212 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾,s ohledem na stanovisko Výboru regionů ⁽²⁾,v souladu s řádným legislativním postupem ⁽³⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Toto nařízení představuje jeden z nástrojů, který přímo podporuje vnější politiky Unie, a nahrazuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1889/2006 ⁽⁴⁾. Zřizuje finanční nástroj pro prosazování a podporu demokracie a lidských práv ve světě, který umožní poskytování pomoci nezávisle na souhlasu vlád a jiných orgánů veřejné moci dotčených třetích zemí.
- (2) Článek 2 Smlouvy o Evropské unii stanoví, že Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.
- (3) Podle článku 2 a čl. 3 odst. 3 Smlouvy o EU a článku 8 Smlouvy o fungování EU představuje rovnost žen a mužů základní hodnotu a cíl Unie a Unie by měla podporovat a zohledňovat rovnost žen a mužů v rámci všech svých činností.
- (4) Článek 21 Smlouvy o EU stanoví, že vnější činnost Unie má spočívat na zásadách, které se uplatní při jejím

založení, tedy na zásadách demokracie, právního státu, univerzality a nedělitelnosti lidských práv a základních svobod, úcty k lidské důstojnosti, zásadách rovnosti a solidarity a dodržování zásad Charty Organizace spojených národů a mezinárodního práva.

- (5) V rámci zásad a cílů vnější činnosti Unie tvoří prosazování lidských práv, demokracie, právního státu a řádné správy věcí veřejných a podpora udržitelného růstu podporujícího začlenění dva základní pilíře rozvojové politiky Unie. Závazek dodržovat, prosazovat a chránit lidská práva a demokratické zásady je jedním z podstatných prvků smluvních vztahů Unie se třetími zeměmi.
- (6) Společné sdělení vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a Komise ze dne 12. prosince 2011 nazvané „Lidská práva a demokracie jako priority vnější činnosti EU – na cestě k efektivnějšímu přístupu“ navrhlo konkrétní opatření pro zvýšenou účinnost a soudržnost přístupu Unie k lidským právům a demokracii.
- (7) Nástroj, který se tímto zřizuje, by měl přispívat k dosahování cílů vnější činnosti Unie, včetně cílů její rozvojové politiky, zejména pak cílů vytyčených ve společném prohlášení Rady a zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, Evropského parlamentu a Komise o rozvojové politice Unie nazvaném „Evropský konsensus“ a ve sdělení Komise ze dne 13. října 2011 nazvaném „Zvýšení dopadu rozvojové politiky EU: Agenda pro změnu“ a cílů politik Unie, které souvisejí s lidskými právy, včetně cílů nastíněných ve strategickém rámci a akčním plánu EU pro lidská práva a demokracii, jež Rada přijala dne 25. června 2012.
- (8) V souladu se strategickým rámcem EU pro lidská práva a demokracii a akčním plánem pro lidská práva a demokracii a za účelem začlenění zásad v oblasti lidských práv do provádění tohoto nařízení by Unie měla uplatňovat přístup založený na právech, který by zahrnoval všechna lidská práva, ať už občanská a politická, hospodářská, sociální či kulturní.
- (9) Příspěvek Unie k demokracii a právnímu státu a k prosazování a ochraně lidských práv a základních svobod se opírá o Všeobecnou deklaraci lidských práv, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech, jakož i o jiné nástroje pro lidská práva přijaté v rámci Organizace spojených národů a příslušné regionální nástroje pro lidská práva.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 11, 15.1.2013, s. 81.⁽²⁾ Úř. věst. C 391, 18.12.2012, s. 110.⁽³⁾ Postoj Evropského parlamentu ze dne 11. prosince 2013 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku) a rozhodnutí Rady ze dne 11. března 2014.⁽⁴⁾ Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 1889/2006 ze dne 20. prosince 2006 o zřízení nástroje pro financování podpory demokracie a lidských práv ve světě (Úř. věst. L 386, 29.12.2006, s. 1).

- (10) Rovnost žen a mužů, práva žen včetně posílení postavení žen a nepřipustnost diskriminace patří mezi základní lidská práva a ta jsou zásadní pro sociální spravedlnost i pro boj proti nerovnosti. Jejich prosazování by mělo být jednou z průřezových priorit tohoto nařízení.
- (11) Demokracie a lidská práva jsou neoddelitelně spojeny a vzájemně se posilují, jak připomněla Rada ve svých závěrech o podpoře demokracie v rámci vnějších vztahů EU ze dne 18. listopadu 2009. Základní svobody myšlení, svědomí a náboženského vyznání nebo přesvědčení, projevu, shromažďování a sdružování jsou předpokladem pro politický pluralismus, demokratický proces a otevřenou společnost, zatímco demokratická kontrola, vnitrostátní odpovědnost a rozdělení moci jsou nezbytné pro udržení nezávislého soudnictví a právního státu, jež jsou následně nutné pro účinnou ochranu lidských práv.
- (12) Vytváření a udržování kultury lidských práv a podpora vzniku nezávislé občanské společnosti, mimo jiné posilováním její úlohy v dané zemi a zajišťováním toho, aby byla demokracie prospěšná všem, je úkol, který je naléhavý a obtížný zejména v nově vznikajících demokraciích a v podstatě nikdy nekončí; v první řadě přísluší lidem dotčené země, čímž se však nesnižuje odpovědnost mezinárodního společenství. Vyžaduje si existenci řady institucí, včetně vnitrostátních demokratických parlamentů a místně volených shromáždění, které zajišťují účast, zastoupení, vnímavost a odpovědnost. V této souvislosti je třeba zvláštní pozornost věnovat transformujícím se zemím a dále nestabilním a postkonfliktním zemím. Měly by být zohledněny zkušenosti a poznatky získané při přechodu k demokracii v rámci unijních politik rozšíření a sousedství.
- (13) Aby bylo možné řešit tyto otázky účinně, transparentně, včas a pružně i po skončení platnosti nařízení (ES) č. 1889/2006, bude i nadále zapotřebí zvláštních finančních zdrojů a samostatného finančního nástroje, který bude moci dále nezávisle fungovat.
- (14) Pomoc Unie podle tohoto nařízení by měla být koncipována takovým způsobem, aby doplnila různé další nástroje pro provádění jejich politik souvisejících s demokracií a lidskými právy. Tyto nástroje sahají od politického dialogu a diplomatických nót až po různé nástroje finanční a technické spolupráce, včetně zeměpisně a tematicky zaměřených programů. Pomoc Unie by rovněž měla doplňovat akce více zaměřené na krizové situace uskutečňované v rámci nástroje stability zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 230/2014⁽¹⁾, včetně naléhavých opatření potřebných během prvních fází procesu transformace.
- (15) Unie má podle tohoto nařízení poskytovat pomoc, která má ve spolupráci s občanskou společností řešit globální, regionální, celostátní a místní otázky lidských práv a demokratizace. Občanskou společností se v této souvislosti rozumí všechny typy sociálních opatření prováděných jednotlivci či skupinami, jež jsou nezávislé na státu a jejichž činnosti přispívají k prosazování lidských práv a demokracie, včetně obránců lidských práv, jak je definuje Deklarace OSN o právu a povinnosti jednotlivců, skupin a společenských organizací prosazovat a chránit všeobecně uznávaná lidská práva a základní svobody (Deklarace OSN o obráncích lidských práv). Při provádění tohoto nařízení by se měly náležitě zohlednit místní strategie Unie v oblasti lidských práv pro jednotlivé země.
- (16) Cíle demokracie a lidských práv musí být čím dál tím více začleňovány do všech nástrojů pro financování vnější činnosti. Pomoc Unie podle tohoto nařízení by však měla mít navíc zvláštní doplňující a dodatečnou úlohu, která vyplývá z její globální povahy a z nezávislosti akcí na souhlasu vlád a dalších orgánů veřejné moci třetích zemí. Tato úloha by měla umožňovat spolupráci a partnerství s občanskou společností v citlivých otázkách lidských práv a demokracie, včetně požívání lidských práv migranty a práv žadatelů o azyl a vnitřně vysídlených osob, a zároveň zajišťovat pružnost a nezbytnou schopnost reagovat na měnící se situaci nebo potřeby příjemců či krizová období. Toto nařízení by mělo Unii umožnit formulovat a podporovat zvláštní cíle a opatření na mezinárodní úrovni, které nesouvisejí se zeměpisnou polohou ani s krizí a které vyžadují nadnárodní přístup nebo se vztahují na činnosti prováděné v Unii a v řadě třetích zemí. Toto nařízení by navíc mělo stanovit nezbytný rámec operacím, jakou je podpora nezávislých volebních pozorovatelských misí vedených Unii, které vyžadují soudržnost politik, jednotný systém řízení a společné normy pro realizaci.
- (17) Rozvoj a upevňování demokracie podle tohoto nařízení může případně zahrnovat poskytování strategické podpory vnitrostátním demokratickým parlamentům a ustavujícím shromážděním, zejména s cílem posílit jejich schopnost podporovat a prosazovat demokratické reformní procesy.

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 230/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se zřizuje nástroj přispívající ke stabilitě a míru (viz strana 1 v tomto čísle Úředního věstníku).

- (18) Unie by měla věnovat zvláštní pozornost zemím a naléhavým situacím, ve kterých jsou lidská práva a základní svobody nejvíce ohroženy a jejich nedodržování je obzvláště výrazné a systematické. V takových případech by mělo být politickou prioritou prosazovat dodržování příslušného mezinárodního práva, poskytnout místní občanské společnosti konkrétní podporu a prostředky na akce a přispět k její činnosti, jež se uskutečňuje za velmi obtížných podmínek. V těchto zemích či situacích a s cílem řešit naléhavé potřeby ochrany obránců lidských práv a demokratických aktivistů by Unie měla být schopna reagovat pružně a včas prostřednictvím rychlejších a flexibilnějších správních postupů a s využitím řady finančních mechanismů. Tak by tomu mělo být zejména v případě, kdy by výběr konkrétního postupu mohl přímo ovlivnit účinnost opatření nebo by příjemci mohli být vystaveni vážnému zastrasování, odvetným opatřením nebo jiným rizikům.
- (19) V souladu s vlastními příslušnými pokyny by měla Unie při konfliktech prosazovat, aby všechny strany konfliktu plnily své právní závazky vyplývající z mezinárodního humanitárního práva. V transformujících se zemích by měla pomoc Unie podle tohoto nařízení dále podpořit vhodné podmínky umožňující vstup politických aktérů prosazujících demokratický pluralitní systém s více politickými stranami. Toto nařízení by se mělo rovněž zaměřit na prosazování demokratických struktur, rozdělení moci a odpovědné orgány veřejné moci.
- (20) Volební pozorovatelské mise Unie významně a úspěšně přispívají k demokratickým procesům ve třetích zemích. Prosazování a podpora demokracie se však zdaleka netýkají pouze samotného volebního procesu, a proto by se měl brát v potaz všechny fáze volebního cyklu. Na volební pozorovatelské mise Unie by se proto z celkového objemu finančních prostředků dostupných podle tohoto nařízení neměla vynaložit nepřiměřeně vysoká částka.
- (21) Je třeba zdůraznit význam vytvoření funkce zvláštního zástupce EU pro lidská práva. Zvláštní zástupce EU pro lidská práva by měl přispívat k jednotě, soudržnosti a účinnosti činnosti Unie a její politiky v oblasti lidských práv a pomáhat zajišťovat, aby všechny nástroje Unie a členských států byly uplatňovány konzistentním způsobem v zájmu dosažení cílů politiky Unie.
- (22) Unie by měla usilovat o co nejúčinnější využití dostupných zdrojů k optimalizaci dopadu své vnější činnosti. Toho by mělo být dosahováno soudržností a doplňkovostí nástrojů Unie pro vnější činnost, jakož i vytvářením synergie mezi tímto nařízením, ostatními nástroji Unie pro financování vnější činnosti a dalšími politikami Unie. To by mělo dále vést ke vzájemnému posílení programů navržených na základě nástrojů pro financování vnější činnosti.
- (23) V zájmu prosazování doplňkovosti svých činností mají Unie a členské státy usilovat o pravidelné výměny informací a v počáteční fázi programového procesu se vzájemně konzultovat. Unie by rovněž měla konzultovat jiné dárcy a příslušné aktéry.
- (24) Komise a případně Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ) by měly pořádat pravidelné a časté výměny názorů a informací s Evropským parlamentem. Kromě toho by měl být Evropskému parlamentu a Radě poskytnut přístup k dokumentům, aby mohly tyto orgány mohly na základě odpovídajících informací vykonávat kontrolní pravomoci podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011⁽¹⁾. Opatření podle tohoto nařízení by měla řádně zohledňovat stanoviska Evropského parlamentu a Rady.
- (25) Unie by měla usilovat – ve vhodných případech i prostřednictvím svých delegací – o pravidelné výměny informací a konzultace s občanskou společností na všech úrovních, mimo jiné i ve třetích zemích, v co nejranější fázi plánovacího procesu, aby usnadnila poskytování příslušných příspěvků občanské společnosti a zajistila, že v daném procesu plní smysluplnou úlohu.
- (26) Za účelem přizpůsobení oblasti působnosti tohoto nařízení rychle se vyvíjející realitě v třetích zemích by měla být na Komisi přenesena pravomoc přijímat akty v souladu s článkem 290 Smlouvy o fungování EU, pokud jde o priority vymezené v příloze tohoto nařízení. Je obzvláště důležité, aby Komise v rámci přípravné činnosti vedla odpovídající konzultace, a to i na odborné úrovni. Při přípravě a vypracování aktu v přenesené pravomoci by Komise měla zajistit, aby byly příslušné dokumenty předány současně, včas a vhodným způsobem Evropskému parlamentu a Radě.
- (27) Prováděcí pravomoci související s programováním a financováním opatření podporovaných podle tohoto nařízení by měly být vykonávány v souladu s nařízením (EU) č. 182/2011. S ohledem na povahu těchto prováděcích aktů, zejména jejich politické zaměření nebo finanční dopady, by se měl při jejich přijímání v zásadě použít přezkumný postup, s výjimkou technických prováděcích opatření malého finančního rozsahu.

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí (Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (28) Společná pravidla a postupy pro provádění nástrojů Unie pro financování vnější činnosti jsou stanoveny v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 236/2014 ⁽¹⁾.
- (29) Toto nařízení stanoví finanční krytí na celou dobu své použitelnosti, které představuje pro Evropský parlament a Radu hlavní referenční částku při ročních rozpočtovém procesu ve smyslu bodu 17 interinstitucionální dohody ze dne 2. prosince 2013 mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí o rozpočtové kázi, spolupráci v rozpočtových záležitostech a řádném finančním řízení ⁽²⁾.
- (30) Organizaci a fungování ESVČ stanoví rozhodnutí Rady 2010/427/EU ⁽³⁾.
- (31) Jelikož cíle tohoto nařízení, totiž prosazování demokracie a lidských práv ve světě, nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jej, z důvodu jeho rozsahu a účinků, může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o EU. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle.
- (32) Je vhodné zajistit plynulý a nepřerušovaný přechod mezi nařízením (ES) č. 1889/2006 a tímto nařízením a uvést dobu použitelnosti tohoto nařízení do souladu s dobou použitelnosti nařízení Rady (EU, Euratom) č. 1311/2013 ⁽⁴⁾. Proto by se toto nařízení mělo použít od 1. ledna 2014 d 31. prosince 2020,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Předmět a cíle

Tímto nařízením se zřizuje evropský nástroj pro demokracii a lidská práva (dále jen „nástroj pro demokracii a lidská práva“) pro období 2014–2020, v jehož rámci Unie napomáhá rozvoji a upevňování demokracie, právního státu a dodržování všech lidských práv a základních svobod.

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 236/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se stanoví společná pravidla a postupy pro provádění nástrojů Unie pro financování vnější činnosti (viz strana 95 v tomto čísle Úředního věstníku).

⁽²⁾ Úř. věst. C 373, 20.12.2013, s. 1.

⁽³⁾ Rozhodnutí Rady 2010/427/EU ze dne 26. července 2010 o organizaci a fungování Evropské služby pro vnější činnost (Úř. věst. L 201, 3.8.2010, s. 30).

⁽⁴⁾ Nařízení Rady (EU, Euratom) č. 1311/2013 ze dne 2. prosince 2013, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2014–2020 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 884).

Cílem této pomoci je zejména:

- podpořit, rozvíjet a upevňovat demokracii ve třetích zemích, a to zlepšením participativní a zastupitelské demokracie, posílením celkového demokratického cyklu, zejména pak posílením aktivní úlohy občanské společnosti v rámci tohoto cyklu, a právního státu a dále zlepšením spolehlivosti volebních procesů (zejména prostřednictvím volebních pozorovatelských misí Unie);
- zlepšit respektování a dodržování lidských práv a základních svobod, jak jsou vyhlášeny ve Všeobecné deklaraci lidských práv OSN a v dalších mezinárodních a regionálních nástrojích pro lidská práva, a posílit jejich ochranu, prosazování, uplatňování a sledování jejich dodržování, zejména podporou příslušných organizací občanské společnosti, obránců lidských práv a obětí represe a zneužívání práv.

Článek 2

Oblast působnosti

1. Pomoc Unie se zaměřuje na tyto oblasti:

- podpora a zlepšování participativní a zastupitelské demokracie v souladu s přístupem opírajícím se o celkový demokratický cyklus, včetně parlamentní demokracie, a procesů demokratizace, zejména prostřednictvím organizací občanské společnosti na místní, celostátní a mezinárodní úrovni, mimo jiné:
 - prosazováním svobody sdružování a shromažďování, neomezeného pohybu osob, svobody přesvědčení a projevu včetně projevu politického, uměleckého a kulturního, neomezeného přístupu k informacím, svobody tisku a nezávislých, pluralitních sdělovacích prostředků (tradičních i těch, které využívají informační a komunikační technologie), svobody internetu a opatření v boji proti administrativním překážkám, které brání výkonu těchto svobod, včetně boje proti cenzuře, a to zejména přijímáním a prováděním příslušných právních předpisů;
 - posilováním právního státu, prosazováním nezávislosti soudů a zákonodárců, podporou a vyhodnocováním právních a institucionálních reforem a jejich provádění a prosazováním přístupu ke spravedlnosti, jakož i podporou vnitrostátních institucí působících v oblasti lidských práv;
 - podporou a posilováním Mezinárodního trestního soudu, mezinárodních trestních tribunálů ad hoc a procesů přechodného soudnictví a mechanismů pravdy a usmiřování;
 - podporou přechodu k demokracii a reforem za účelem dosažení účinné a transparentní demokratické a vnitrostátní odpovědnosti a dohledu, mimo jiné i v bezpečnostním sektoru a soudnictví, a posilováním opatření proti korupci;

- v) podporou politického pluralismu a demokratické politické reprezentace a povzbuzováním politické účasti žen a mužů, zejména příslušníků marginalizovaných a ohrožených skupin, a to jako voličů i jako kandidátů, na demokratických reformních procesech na místní, regionální a celostátní úrovni;
- vi) posilováním místní demokracie zajištěním lepší spolupráce mezi organizacemi občanské společnosti a místními orgány, čímž se posílí politické zastoupení na úrovni, jež je nejbližší občanům;
- vii) podporou rovné účasti žen a mužů na společenském, hospodářském a politickém životě a podporou rovnosti žen a mužů, účasti žen na rozhodovacích procesech a politického zastoupení žen, zejména v procesech politické transformace, demokratizace a budování státu;
- viii) podporou rovné účasti osob se zdravotním postižením na společenském, hospodářském a politickém životě, včetně opatření k usnadnění výkonu souvisejících svobod, a podporou rovných příležitostí, nediskriminace a politického zastoupení;
- ix) podporou opatření směřujících k usnadnění pokojného usmíření mezi různými vrstvami společnosti, včetně podpory opatření k budování důvěry v oblasti lidských práv a demokratizace;
- b) prosazování a ochrana lidských práv a základních svobod vyhlášených ve Všeobecné deklaraci lidských práv OSN a v jiných mezinárodních a regionálních nástrojích v oblasti občanských, politických, hospodářských, sociálních a kulturních práv, zejména prostřednictvím organizací občanské společnosti, mimo jiné pokud jde o:
- i) zrušení trestu smrti a vyhlášení moratorií za účelem jeho zrušení a v zemích, kde trest smrti stále existuje, prosazování jeho zrušení a dodržování mezinárodních minimálních standardů;
- ii) předcházení mučení, špatnému zacházení a jinému krutému, nelidskému a ponižujícímu zacházení nebo trestání, jakož i násilným zmizením, a dále rehabilitaci obětí mučení;
- iii) podporu a ochranu obránců lidských práv, včetně řešení jejich naléhavých potřeb ochrany, v souladu s článkem 1 Deklarace OSN o obráncích lidských práv, a poskytování pomoci těmto osobám; na tyto cíle by se mohl vztahovat mechanismus pro obránce lidských práv, včetně dlouhodobější pomoci a přístupu k úkrytu;
- iv) boj proti rasismu, xenofobii a diskriminaci z jakéhokoli důvodu, zejména na základě pohlaví, rasy, barvy pleti, kasty, etnického nebo sociálního původu, genetických rysů, jazyku, náboženského vyznání nebo přesvědčení, politických či jakýchkoli jiných názorů, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, narození, zdravotního postižení, věku, sexuální orientace a genderové identity;
- v) svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání či přesvědčení, mimo jiné opatřeními k odstranění všech forem nenávisti, nesnášenlivosti a diskriminace, které souvisejí s náboženským vyznáním či přesvědčením, a posilováním tolerance a respektování náboženské a kulturní rozmanitosti uvnitř společnosti i mezi různými společnostmi;
- vi) práva původního obyvatelstva, jak jsou vyhlášena v Deklaraci OSN o právech původních obyvatel, zejména s důrazem na význam jeho zapojení do vývoje projektů, které se ho týkají, a poskytováním podpory v zájmu usnadnění interakce původního obyvatelstva s mezinárodními mechanismy a jeho účasti na nich;
- vii) práva příslušníků národnostních nebo etnických, náboženských a jazykových menšin, jak jsou vyhlášena v Deklaraci OSN o právech příslušníků národnostních, etnických, náboženských a jazykových menšin;
- viii) práva lesbických, gay, bisexuálních, transsexuálních a intersexuálních osob (LGBTI), včetně opatření na dekriminalizaci homosexuality, boj proti homofobnímu a transfobnímu násilí a pronásledování a prosazování svobody shromažďování, sdružování a projevu pro LGBTI osoby;
- ix) práva žen, jak jsou vyhlášena v Úmluvě OSN o odstranění všech forem diskriminace žen a v opčních protokolech k ní připojených, včetně opatření k boji proti všem formám násilí páchaného na ženách a dívkách, zejména proti mrzačení ženských pohlavních orgánů, vynuceným a předem dohodnutým sňatkům, zločinům „ze cti“, domácímu a sexuálnímu násilí a obchodování se ženami a dívkami;
- x) práva dítěte, jak jsou vyhlášena v Úmluvě OSN o právech dítěte a v opčních protokolech k ní připojených, včetně boje proti dětské práci, obchodování s dětmi a dětské prostituci a najímání a nasazování dětských vojáků, a ochranu dětí před diskriminací, ať již na základě rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, náboženského vyznání nebo přesvědčení, politických nebo jiných názorů, národnostního, etnického nebo sociálního původu, majetku, zdravotního postižení, rodu či jiného postavení;
- xi) práva osob se zdravotním postižením, jak jsou stanovena v Úmluvě OSN o právech osob se zdravotním postižením;

- xii) hospodářská, sociální a kulturní práva, včetně práva na přiměřenou životní úroveň a základní pracovní normy;
- xiii) sociální odpovědnost podniků, zejména pak prováděním obecných zásad OSN v oblasti podnikání a lidských práv, a svobodu podnikání stanovenou v článku 16 Listiny základních práv Evropské unie;
- xiv) výchovu, odborné vzdělávání a sledování dodržování práv v oblasti lidských práv a demokracie;
- xv) podporu místních, regionálních, celostátních nebo mezinárodních organizací občanské společnosti působících v oblasti ochrany, prosazování nebo obrany lidských práv a základních svobod;
- xvi) podporu zlepšování podmínek a dodržování standardů ve věznicích, v souladu s lidskou důstojností a základními právy;
- c) posílení mezinárodního rámce pro ochranu lidských práv, spravedlnosti, rovnosti žen a mužů, právního státu a demokracie a pro prosazování mezinárodního humanitárního práva, zejména:
- i) poskytováním podpory mezinárodním a regionálním nástrojům a subjektům v oblasti lidských práv, spravedlnosti, právního státu a demokracie;
- ii) posilováním spolupráce občanské společnosti s mezinárodními a regionálními mezivládními organizacemi a podporováním činností občanské společnosti, včetně budování kapacit nevládních organizací, jež jsou zaměřeny na podporu mezinárodních a regionálních nástrojů v oblasti lidských práv, spravedlnosti, právního státu a demokracie a sledování jejich provádění;
- iii) odbornou přípravou a šířením informací o mezinárodním humanitárním právu a podporou jeho prosazování;
- d) budování důvěry v demokratické volební procesy a instituce a zlepšování jejich spolehlivosti a transparentnosti ve všech fázích volebního cyklu, zejména:
- i) prostřednictvím nasazování volebních pozorovatelských misí Unie a dalších opatření ke sledování volebních procesů;
- ii) přispíváním k rozvoji volební pozorovatelské kapacity vnitrostátních organizací občanské společnosti na regionální a místní úrovni a podporováním jejich iniciativ s cílem zvýšit účast na volebním procesu a na navazujících opatřeních;
- iii) podporováním opatření zaměřených na důsledné začlenění volebních procesů do demokratického cyklu, na šíření informací a provádění doporučení volebních pozorovatelských misí Unie, zejména prostřednictvím spolupráce s organizacemi občanské společnosti, jakož i ve spolupráci s příslušnými orgány veřejné moci, včetně parlamentů a vlád, v souladu s tímto nařízením;
- iv) prosazováním pokojného výsledku volebních procesů, omezení násilí v průběhu voleb a akceptace věrohodných výsledků všemi segmenty společnosti.
2. U všech opatření uvedených v tomto nařízení se v příslušných případech zohlední zásady nediskriminace na jakémkoli základě, začleňování hlediska rovnosti žen a mužů, účasti, posílení postavení, odpovědnosti, otevřenosti a transparentnosti.
3. Opatření uvedená v tomto nařízení se provádějí na území třetích zemí nebo bezprostředně souvisejí se situacemi, k nimž dochází ve třetích zemích nebo s celosvětovými nebo regionálními opatřeními.
4. Opatření uvedená v tomto nařízení berou v úvahu specifika krizových nebo naléhavých situací a zemí či situací, které se vyznačují velkým deficitem základních svobod, ve kterých je nejvíce ohrožena bezpečnost lidí nebo ve kterých organizace na ochranu lidských práv a obránci lidských práv působí v nejsložitějších podmínkách.

Článek 3

Koordinace, soudržnost a doplňkovost pomoci Unie

1. Pomoc Unie podle tohoto nařízení je v souladu s celkovým rámcem vnější činnosti Unie a doplňuje pomoc poskytovanou na základě jiných nástrojů nebo dohod o vnější pomoci.
2. V zájmu posílení účinnosti, jednoty a soudržnosti vnější činnosti Unie usilují Unie a členské státy o pravidelné výměny informací a v počáteční fázi programového procesu se vzájemně konzultují, aby podpořily doplňkovost a soudržnost svých činností, a to jak na rozhodovací úrovni, tak i v praxi. Tyto konzultace mohou vést ke společnému programování a společným činnostem Unie a členských států. Unie rovněž konzultuje jiné dárcy a subjekty.
3. Komise a případně ESVČ pořádají pravidelné výměny názorů a informací s Evropským parlamentem.
4. Unie usiluje o pravidelné výměny informací a konzultace s občanskou společností na všech úrovních, mimo jiné i ve třetích zemích. Zejména Unie, kdykoli je to možné a v souladu s příslušnými postupy, poskytuje technické vedení a podporu v souvislosti s procesem podávání žádostí.

Článek 4

Obecný rámec pro programování a provádění

1. Pomoc Unie podle tohoto nařízení se provádí v souladu s nařízením (EU) č. 236/2014 prostřednictvím těchto opatření:
 - a) strategických dokumentů uvedených v článku 5 a popřípadě jejich revizí;
 - b) ročních akčních programů, individuálních opatření a podpůrných opatření podle článků 2 a 3 nařízení (EU) č. 236/2014;
 - c) zvláštních opatření podle článku 2 nařízení (EU) č. 236/2014.
2. Při veškerém programování nebo přezkumech programů probíhajících po zveřejnění zprávy o přezkumu v polovině období podle článku 17 nařízení (EU) č. 236/2014 (dále jen „zpráva o přezkumu v polovině období“) se zohlední její výsledky, zjištění a závěry.

Článek 5

Strategické dokumenty

1. Strategické dokumenty stanovují strategii Unie ohledně pomoci, již Unie poskytuje podle tohoto nařízení, vycházející z priorit Unie, mezinárodní situace a činnosti hlavních partnerů. Jsou v souladu s celkovým záměrem, cíli, oblastí působnosti a zásadami tohoto nařízení.
2. Strategické dokumenty stanoví prioritní oblasti, jež byly vybrány pro financování Uní v době platnosti tohoto nařízení, zvláštní cíle, očekávané výsledky a ukazatele výkonnosti. V těchto dokumentech se rovněž uvedou orientační finanční přiděly, jak celkové, tak i pro jednotlivé prioritní oblasti, případně ve formě rozpětí.
3. Strategické dokumenty se schvalují přezkumným postupem podle čl. 16 odst. 3 nařízení (EU) č. 236/2014. Strategické dokumenty se aktualizují v souladu s tímto postupem, pokud to vyžadují významné změny okolností a politiky.

Článek 6

Tematické priority a přenesení pravomoci

Specifické cíle a priority, které má pomoc Unie podle tohoto nařízení sledovat, jsou uvedeny v příloze.

Komise je zmocněna přijímat akty v přenesené pravomoci měnící tematické priority stanovené v příloze tohoto nařízení. Komise zejména do 31. března 2018 přijme akt v přenesené pravomoci, kterým se mění příloha tohoto nařízení v návaznosti na zveřejnění zprávy o přezkumu v polovině období a na základě doporučení v ní obsažených.

Článek 7

Výkon přenesené pravomoci

1. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci uvedená v článku 6 je svěřena Komisi za podmínek stanovených v tomto článku.
2. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci uvedená v článku 6 je svěřena Komisi na dobu platnosti tohoto nařízení.
3. Evropský parlament nebo Rada mohou přenesení pravomoci uvedené v článku 6 kdykoli zrušit. Rozhodnutím o zrušení se ukončuje přenesení pravomoci v něm blíže určené. Rozhodnutí nabývá účinku prvním dnem po zveřejnění rozhodnutí v *Úředním věstníku Evropské unie* nebo k pozdějšímu dni, který je v něm upřesněn. Nedotýká se platnosti již platných aktů v přenesené pravomoci.
4. Přijetí aktu v přenesené pravomoci Komise neprodleně oznámí současně Evropskému parlamentu a Radě.
5. Akt v přenesené pravomoci přijatý podle článku 6 vstoupí v platnost, pouze pokud proti němu Evropský parlament nebo Rada nevysloví námitky ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy jim byl tento akt oznámen, nebo pokud Evropský parlament i Rada před uplynutím této lhůty uvědomí Komisi o tom, že námitky nevysloví. Z podnětu Evropského parlamentu nebo Rady se tato lhůta prodlouží o dva měsíce.

Článek 8

Výbor

Komisi je nápomocen Výbor pro demokracii a lidská práva. Tento výbor je výborem ve smyslu nařízení (EU) č. 182/2011.

Článek 9

Přístup k dokumentům

Aby Evropský parlament a Rada mohly vykonávat kontrolní pravomoci na základě odpovídajících informací, mají v souladu s příslušnými pravidly přístup ke všem dokumentům nástroje pro demokracii a lidská práva, které se této kontroly týkají.

Článek 10

Finanční krytí

Finanční krytí pro provádění tohoto nařízení na období 2014-2020 činí 1 332 752 000 EUR.

Roční rozpočtové prostředky schvaluje Evropský parlament a Rada v mezích víceletého finančního rámce.

Článek 11

Evropská služba pro vnější činnost

Toto nařízení se uplatňuje v souladu s rozhodnutím 2010/427/EU.

Článek 12

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se ode dne 1. ledna 2014 do dne 31. prosince 2020.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

Ve Štrasburku dne 11. března 2014.

Za Evropský parlament
předseda
M. SCHULZ

Za Radu
předseda
D. KOURKOULAS

PŘÍLOHA

Specifické cíle a priority nástroje pro demokracii a lidská práva

Strategická odezva Unie, která má být realizována v souvislosti s účelem tohoto nástroje, vychází z pěti cílů uvedených v této příloze.

1. Cíl 1 – Podpora lidských práv a obránců lidských práv v situacích, kdy jsou nejvíce ohroženi.

Činnosti v rámci tohoto cíle poskytnou účinnou podporu obráncům lidských práv, kteří jsou nejvíce ohroženi, a situacím, ve kterých jsou nejvíce ohroženy základní svobody. Nástroj pro demokracii a lidská práva bude mimo jiné přispívat k řešení naléhavých potřeb obránců lidských práv; bude rovněž poskytovat střednědobou a dlouhodobou podporu, která obráncům lidských práv a občanské společnosti umožní vykonávat svou činnost. Činnosti přihlédnou k současnému znepokojivému trendu zmenšování prostoru pro občanskou společnost.

2. Cíl 2 – Podpora jiných priorit Unie v oblasti lidských práv

Činnosti v rámci tohoto cíle se zaměří na poskytování podpory ve prospěch činností, u nichž má Unie přidanou hodnotu nebo konkrétní tematický závazek (například současné a budoucí pokyny Unie v oblasti lidských práv přijaté Radou nebo usnesení přijatá Evropským parlamentem), v souladu s článkem 2. Činnosti budou v souladu s prioritami stanovenými ve strategickém rámci a akčním plánu EU pro lidská práva a demokracii.

Činnosti v rámci tohoto cíle budou mimo jiné podporovat lidskou důstojnost (zejména boj proti trestu smrti a proti mučení a jinému krutému, nelidskému a ponižujícímu zacházení nebo trestání), hospodářská, sociální a kulturní práva, boj proti beztrestnosti, boj proti všem formám diskriminace, práva žen a rovnost žen a mužů. Pozornost bude rovněž věnována nově se objevujícím problémům v oblasti lidských práv.

3. Cíl 3 – Podpora demokracie

Činnosti v rámci tohoto cíle budou podporovat pokojné prodemokratické aktéry ve třetích zemích s cílem posílit participativní a zastupitelskou demokracii, transparentnost a odpovědnost. Zaměří se na upevnění politické účasti a politického zastoupení a dále na prosazování prodemokratického přístupu.

Budou se zabývat všemi aspekty demokratizace, včetně právního státu a prosazování a ochrany občanských a politických práv, například svobody projevu online a offline a svobody shromažďování a sdružování. To zahrnuje aktivní účast na stále se vyvíjející metodické diskusi v oblasti podpory demokracie.

V příslušných případech tyto činnosti zohlední doporučení volebních pozorovatelských misí Unie.

4. Cíl 4 – Volební pozorovatelské mise Unie

Činnosti v rámci tohoto cíle se zaměří na volební pozorovatelskou činnost, která přispívá ke zvyšování transparentnosti a důvěry ve volební proces v rámci širšího prosazování a podpory demokratických procesů popsanych u cíle 3.

Rozsáhlé volební pozorovatelské mise Unie jsou v širokém měřítku uznávány coby stěžejní projekty vnějších činností Unie a nadále představují základní formu činností v rámci tohoto cíle.

Mají nejlepší předpoklady k provedení informovaného posouzení volebních procesů a k vypracování doporučení pro další zlepšení těchto procesů v kontextu spolupráce a politického dialogu Unie s třetími zeměmi. Zejména bude dále rozvíjen přístup zahrnující všechny fáze volebního cyklu, včetně návazných činností, a to ve spojení s doplňkovými akcemi mezi dvoustranným programováním a projekty evropského nástroje pro demokracii a lidská práva.

5. Cíl 5 – Podpora cílových klíčových aktérů a procesů, včetně mezinárodních a regionálních nástrojů a mechanismů v oblasti lidských práv

Obecným cílem je posílit mezinárodní a regionální rámce pro prosazování a ochranu lidských práv, spravedlnosti a právního státu a demokracie v souladu s politickými prioritami Unie.

Činnosti v rámci tohoto cíle budou zahrnovat činnosti, které mají podpořit přínos místní občanské společnosti k dialogům EU o lidských právech (v souladu s příslušnými pokyny EU) a rozvoj a uplatňování mezinárodních a regionálních nástrojů a mechanismů v oblasti lidských práv a mezinárodních nástrojů a mechanismů týkajících se trestního soudnictví, mimo jiné i Mezinárodního trestního soudu. Zvláštní pozornost bude věnována prosazování a sledování těchto mechanismů ze strany občanské společnosti.

Prohlášení Evropské komise ke strategickému dialogu s Evropským parlamentem ⁽¹⁾

Před plánováním programů podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 235/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se zřizuje nástroj pro financování propagace demokracie a lidských práv ve světě, a v případě potřeby po prvotních konzultacích s příslušnými příjemci, povede Evropská komise strategický dialog s Evropským parlamentem na základě článku 14 SEU. Evropská komise předloží Evropskému parlamentu dostupné relevantní dokumenty týkající se tvorby programů, ve kterých budou uvedeny plánované orientační přiděly na zemi/region a (v rámci země/regionu) priority, možné výsledky a plánované orientační přiděly na jednotlivé priority u zeměpisných programů, jakož i volba způsobů pomoci (*). Evropská komise předloží Evropskému parlamentu dostupné relevantní dokumenty týkající se tvorby programů, ve kterých budou uvedeny tematické priority, možné výsledky a volba způsobů pomoci (*) a finanční přiděly na tyto priority v tematických programech. Evropská komise zohlední postoj, který Evropský parlament vyjádří v dané věci.

Evropská komise povede strategický dialog s Evropským parlamentem při přípravě přezkumu v polovině období a před každou podstatnou revizí programových dokumentů během doby platnosti tohoto nařízení.

Evropskému parlamentu na žádost Evropská komise vysvětlí, jak byly v programových dokumentech zohledněny jeho připomínky i kroky navazující na tento strategický dialog.

⁽¹⁾ Evropská komise bude zastoupena na úrovni příslušného komisaře, respektive komisařky.

(*) Přichází-li v úvahu.

Společné prohlášení Evropského parlamentu, Rady Evropské unie a Evropské komise k volebním pozorovatelským misím

Evropský parlament, Rada Evropské unie a Evropské komise zdůrazňují, že volební pozorovatelské mise Evropské unie významně přispívají k politice vnějších vztahů Unie tím, že podporují demokracii v partnerských zemích. Volební pozorovatelské mise Evropské unie přispívají ke zvýšení transparentnosti a důvěry ve volební proces a přinášejí informovaná hodnocení voleb a doporučení pro další zlepšení, a to v souvislosti se spoluprací a politickým dialogem Unie s partnerskými zeměmi. V tomto ohledu Evropský parlament, Rada Evropské unie a Evropská komise souhlasí s tím, že až 25 % rozpočtu by mělo být během období 2014–2020 nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 235/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se zřizuje nástroj pro financování propagace demokracie a lidských práv ve světě, věnováno na financování volebních pozorovatelských misí EU, v závislosti na ročních volebních prioritách.
